

כנס געש על קומונות בעולם בשנת 2000

מחולצות כחולות עד לשערות שיבה

מראה נדיר היה לראות קהל מעורב של בני שבעים ובני עשרים וכל הגילים ביניהם, מקשיבים להרצאות על נושא אידיאולוגי ודנים עליו יחד בכובד ראש. פי כמה יוצא דופן הדבר כאשר שישים המשתתפים היו חברי קיבוצים (ותיקים וצעירים) מברעם ועד שדה בוקר, יחד עם חברי קומונות עירוניות של בוגרי צבא של "הנוער העובד והלומד".

אירוע יוצא דופן זה התרחש ביום קיצי בקיבוץ געש בכנס שאורגן על ידי שולחן הקומונות הבינלאומי תחת הכותרת:

אנחנו לא לבד מגמות ותפניות בחיי שיתוף בעולם ובארץ

גוף בין-תנועתי זה פעל עד כה בעיקר כלפי חוץ לארץ. במפגש זה הוא התחיל לכוון את פעילותו כלפי חברים בארץ המעוניינים להמשיך לחיות חיי יחד. בין חברי השולחן הייתה הרגשה שניתן לקבל עידוד והשראה מהמתרחש בתחום זה בעולם הגדול. מפגש ראשון זה בהחלט חיזק הרגשה זו.

הכנס נפתח בהרצאה מאלפת מפיו של מומחה עולמי בחקר ההיסטוריה של הקומונות, פרופ' יעקב עובד, חבר פלמחים. על רקע היסטורי מקוצר, הוא סיקר לפני המליאה את ההתפתחויות בחיי שיתוף בעולם במשך העשורים האחרונים. "האלטרנטיבה הקומונרית מגישה לחברה מיני-אוטופיה שהאנשים זקוקים לה, אחרי שהוכח שאוטופיה עולמית אינה ברת הישג... אנו לא דנים על דרך המלך אך גם לא על דרך שולית שאינה חסרת משמעות."... חלה פריחה מרשימה במספר הקהילות החיות חיי שיתוף, מעל-3000 יותר ממה שהיה בכל תקופה אחרת. התפתח מגוון רחב ביותר של קהילות אלה, בהן חיים אנשים רציניים בצורות שונות של חיים שיתופיים. מידת השיתוף בהרבה מקהילות אלה היא קטנה יותר מזו שבקומונות הקלאסיות, וגם באלה יש מאמצים למצוא איזון בין צרכי הפרט והכלל. להרבה קהילות יש איזו מטרה-על כלשהי: איכות הסביבה, דת, מיסטיקה, פמיניזם, טיפול בחלשים ועוד. הרבה מהן מסתייגות מהמילה "קומונה", בגלל סטיגמות שונות כלפי שם זה, והמונח המקובל היום הוא "קהילות יעוד" (intentional communities).

היבט ישראלי הוצג על ידי גור שלי מקיבוץ רביד, מזכיר תנועת הבוגרים של הנוער העובד והלומד. "רוח

השבר בקיבוצים מובילה לניסויים חיוביים בתחום חיי שיתוף". בוגרי צבא, בני קיבוצים ועירוניים, חיים בכמה קיבוצים חדשים יחסית ובמספר קומונות עירוניות, ועוסקים ומתפרנסים בעבודות חינוכיות. "ללא התנועה הקיבוצית לא הייתה קמה תנועה כזאת. יש פוטנציאל גדול בקיום של התנועה הקיבוצית וכן של הקומונות העירוניות, אם נקיים שיחה וחשיבה משותפות."

שיחה וחשיבה משותפות כזו התחילה אז בקבוצות הדיון המעורבות, שכללו חברי הקומונות לצד חברי משק ותיקים וצעירים. היה מעניין ומרגש לשמוע את הביטויים הכנים של חברים וחברות מכל הגילים: על פעילותם, ציפיותיהם, תקוותיהם וחששותיהם.

ניתוח ערכי מעורר מחשבה, על הרלוונטיות של חיי שיתוף בשנת 2000, ניתן בסגנון ייחודי על ידי **מוקי צור**, חבר עין גב. "לקיבוץ אופי אקספרימנטלי. זו יצירה ניסיונית. **צמיחה חדשה יוצאת ממשבר**, לא משעת הצלחה.... כעת יש לשים יותר לב לתהליך הנביטה מאשר לתהליך ההבשלה. היום יודעים שדווקא יש תהליך נביטה של שותפות חדשה בין אנשים שלא גדלו יחד כבני משק. יש משיכה בין השותפים. אי ודאות של נביטה שונה מאי ודאות של הגיזום.... תמיד לקיבוצים היה רעב גדול למשימות כלליות. בעבר התנועה הקיבוצית ידעה לשנות את יעדיה.... הקיבוץ תמיד נמצא באי-ודאות כי אנשים תמיד משתנים ואין פתרונות מוחלטים.... צפיפות האוכלוסין בארץ מביאה גם לבעיות אקולוגיות וגם לצורך ליצור חיי שותפות בחברה אורבנית צפופה."

דיון נוסף בקבוצות וסיכום קצר השלים יום מיוחד זה, בעל משמעות למי שמחפש ללמוד מהניסיון של חיי שיתוף בעולם הרחב. {on jcomments}